

Reis naar mijn hart.

Relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties onder volwassen Mission Kids.

Masterthesis

Universiteit Utrecht

Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen

Masterprogramma Orthopedagogiek

Student: M.J. Wiemer - van de Heg

Studentnummer: 3465667

Datum: 30 Mei 2014

Begeleider: Prof. Dr. R.A.C. Hoksbergen

Tweede beoordelaar: Dr. K. L. Buist

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie *'Reis naar mijn hart'* in het kader van de Masteropleiding Orthopedagogiek aan de Universiteit van Utrecht. Dit onderzoek is tot stand gekomen vanuit persoonlijke interesse voor opvoeding en ontwikkeling van Mission Kids. Door mij te richten op relationele identiteit en liefdesrelaties van Mission Kids is er een interessante uitdaging ontstaan om mijn kennis op dit gebied te verbreden en te verdiepen. Dit onderzoek is gevormd vanuit de samenwerking met verschillende betrokken organisaties als InTransit, EZA, GZB en MK Focus. Hierdoor is het mogelijk geworden om in te springen op een maatschappelijk relevant en actueel onderwerp bij Mission Kids.

Het schrijven van dit onderzoek heb ik als een zeer enerverende periode ervaren. Het heeft mij gevormd tot een kritischer wetenschapper. Verder was het voor mij erg waardevol om mee te mogen kijken met het leven van Mission Kids. Dit heeft bijgedragen aan meer inzicht en enthousiasme als het gaat om mijn persoonlijke interesse voor opvoeding en ontwikkeling van Mission Kids.

Graag wil ik van de mogelijkheid gebruik maken om een aantal mensen te bedanken die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit onderzoek. Allereerst wil ik mijn begeleider Prof. Dr. R.A.C. Hoksbergen bedanken voor de goede begeleiding en aanmoediging van mij tijdens het schrijven van dit onderzoek. Daarnaast wil ik alle betrokken Mission Kids bedanken voor hun openheid, oprechtheid en medewerking. Ook Mission Kids die anderen hebben aangemoedigd om mee te werken aan het onderzoek, wil ik hartelijk bedanken. Als laatste wil ik mij richten tot de personen uit mijn persoonlijke omgeving en hen danken voor de steun en het meedenken in het door mij doorlopen proces.

Ede, Mei 2014

Mariska Wiemer – van de Heg

Samenvatting

Mission Kids (MK's) groeien op onder bijzondere omstandigheden, waardoor identiteitsontwikkeling en het aangaan van relaties grote uitdagingen zijn. De theorie van Erikson (1977) stelt dat een goede relatiekwaliteit het gevolg is van een goed ontwikkelde identiteit. In dit onderzoek is nagegaan in hoeverre er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's.

Allereerst werd verwacht dat er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's. Ook werd er verwacht dat MK's met een liefdesrelatie gemiddeld een sterkere relationele identiteit hebben dan MK's zonder liefdesrelatie. Dit is onderzocht onder 104 volwassen MK's met en zonder een liefdesrelatie. Tijdens de meting hebben de MK's een gemiddelde leeftijd van 26 jaar.

Er is geen samenhang gevonden tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's. Wel is gebleken dat wanneer een MK een hoge mate van toewijding (gerelateerd aan relationele identiteit) ontwikkeld heeft, er sprake is van een hogere mate van passie binnen de liefdesrelatie. Daarnaast is er bij een hoog ontwikkelde toewijding (gerelateerd aan relationele identiteit) sprake van een hogere kwaliteit van de liefdesrelatie. Ten tweede blijken MK's met een liefdesrelatie gemiddeld geen sterkere relationele identiteit te hebben dan MK's zonder een liefdesrelatie. Er zijn geen verschillen gevonden tussen de twee groepen MK's op de schalen toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie. Geconcludeerd kan worden dat de theorie van Erikson (1977) niet opgaat voor MK's.

Trefwoorden: *Mission Kids, volwassenen, Erikson, relationele identiteit, kwaliteit liefdesrelatie*

Abstract

Mission Kids (MK's) grow up under special circumstances, therefore identity development and entering into relationships are major challenges. The theory of Erikson (1977) states that a good relationship quality is the result of a well-developed identity. This study investigated whether there is a connection between relational identity and the quality of love relationships of MK's. It was expected that there is a connection between relational identity and the quality of love relationships of MK's. Also, that MK's with a love relation have a stronger relational identity than MK's without a love relation. This study has been conducted with 104 adult MK's with and without a love relationship. During measurement,

the MK's had an average age of 26 years. First, there was no association between relational identity and the quality of love relationships. However, when an MK has a high degree of dedication development (related to a relational identity), on average there is also a higher degree of passion within the love relationship. In addition, a high developed commitment (related to relational identity) is related to a higher average of quality of the love relationship. Secondly, MK's with a love relationship have a stronger relational identity than MK's without a love relationship. No differences were found between the two groups on the scales dedication, in-depth exploration, change and in-breadth exploration. It can be concluded that the theory of Erikson (1977) does not apply to MK's.

Keywords: Mission Kids, adults, Erikson, relational identity, quality love relationship

Relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties onder volwassen Mission Kids.

Als een gezin wordt uitgezonden naar het buitenland om zendingswerk te verrichten, is het hele gezin hierbij betrokken. De beslissing ligt bij de ouders, maar de kinderen verhuizen mee (Knell, 2001, 2006). Deze beslissing kan grote gevolgen hebben voor de ontwikkeling van een Mission Kid. Een Mission Kid (MK) is een kind van een zendeling die een belangrijk deel van zijn jeugd heeft doorgebracht in een andere cultuur dan die van zijn ouders, zodat elementen van zowel de gastcultuur als de cultuur van de ouders zijn geïntegreerd tot een derde cultuur (Pollock & Reken, 2009). MK's vallen ook onder de noemer Third Culture Kids (TCK's). TCK's zijn kinderen van diplomaten, zakenmensen en mensen uit het leger, in het algemeen kinderen die door het werk van hun ouders in het buitenland zijn opgegroeid (Pollock & Reken, 2009). MK's onderscheiden zich van andere TCK's doordat zij niet zijn betrokken in een opdracht van een overheid of bedrijf, maar bij een opdracht waar de religieuze motivatie centraal staat (Jordan, 1992).

MK's en relaties

MK's groeien vaak op in het buitenland. Hierdoor leven ze tussen verschillende culturen, leren ze vaak meer talen, en leren en wonen ze soms op plekken waar niet alles voorhanden is. Door het werk van hun ouders komen ze vaak in aanraking met mensen die het moeilijk hebben of in nood zijn (Knell, 2006; Bowers, 1998). Daarnaast verhuizen MK's vaak, waardoor zij (noodgedwongen) snel vaardig (moeten) worden in het aangaan van nieuwe en vaak kortstondige vriendschappen (Sans- Hart, 2010). Hierdoor missen MK's vaak de vaardigheden die ze nodig hebben om een diepgaande relatie aan te gaan (Aartsma & Ploeg, 2011; Pollock & Reken, 2009). Doordat ze in de loop van de jaren veel vriendschappen verloren hebben, kan er sprake zijn van onverwerkte rouw. Dit kan ontstaan wanneer er door verhuizingen en nieuwe gebeurtenissen, gebrek aan tijd is om door het proces van rouw en verliesverwerking te gaan (Pollock & Reken, 2009). Sommige MK's zijn hierdoor onvoldoende in staat om opnieuw emotioneel betrokken te raken bij relaties. Daardoor blijven nieuwe vriendschappen vaak oppervlakkig, of ontwikkelen deze zich niet verder (Berndt, 2004; Brett, 1982; Carbery & Buhrmester, 1998; Pollock & Reken, 2009; Stoh, 1990). Liefdesrelaties, waarbij diepere gevoelens zijn betrokken dan bij vriendschappen, zijn voor MK's erg lastig om toe te laten of aan te gaan (Bowers, 1998). Veel MK's zijn bang voor intimiteit, uit angst voor het mogelijk opnieuw verliezen van een gevoelsmatig belangrijk persoon (Pollock & Reken, 2009). MK's kunnen zich hierdoor emotioneel afsluiten als beschermingsmechanisme, waarmee ze mensen proberen buiten houden die qua emoties te dichtbij willen komen. Dit zorgt ervoor dat gevoelens van eenzaamheid binnen deze groep

hoog zijn (Pollock & Reken, 2009; Sans-Hart, 2010; Werkman, 1977). Vanuit organisaties als InTransit, EZA (Evangelische Zendingsalliantie), GZB (Gereformeerde Zendingsbond) en MK Focus, wordt dan ook aangegeven dat er behoefte is aan wetenschappelijk onderzoek onder volwassen MK's, waarbij wordt ingegaan op de specifieke invloeden vanuit een psychosociaal perspectief wanneer het gaat om liefdesrelaties.

Geconcludeerd kan worden dat het aangaan van een liefdesrelatie voor veel MK's een grote uitdaging is (Bowers, 1998; Pollock & Reken, 2009). Hoewel er weinig onderzoek is gedaan naar de liefdesrelaties van MK's is wel bekend dat wanneer MK's een liefdesrelatie aangaan, zij hier meer waarde aan hechten dan leeftijdgenoten die in Nederland zijn opgegroeid (Storti, 2003). De MK's nemen eigen karakter en verleden mee in de liefdesrelaties. Gezien het verleden kan het hechten aan de partner extra gecompliceerd zijn (Knell, 2001). Het idee dat een partner de MK kan verlaten, kan ertoe leiden de MK een gebrek aan vertrouwen heeft, waardoor diepgaande intimiteit binnen de relatie lastig is. Ook is het mogelijk dat de MK een partner krampachtig claimt, om op deze manier ervoor te zorgen dat deze de MK niet verlaat (Aartsma & Ploeg, 2011; Pollock & Reken, 2009). Dit zou invloed kunnen hebben op de kwaliteit van de liefdesrelatie.

Psychosociale ontwikkeling

MK's groeien op onder bijzondere omstandigheden (Bowers, 1998; Knell, 2006; McCluskey, 1994; Pollock & Reken, 2009; Sans-Hart, 2010; Storti, 2003). Dit kan er voor zorgen dat de psychosociale ontwikkeling van MK's op een wat andere manier verloopt dan van kinderen die opgroeien in Nederland (Erikson, 1977). De psychosociale ontwikkeling is de ontwikkeling van geestelijke vermogens en sociale vaardigheden om goed te kunnen omgaan met mensen en met verschillende omstandigheden in het leven (NCJ). De omstandigheden van MK's kunnen ertoe leiden dat niet voldaan wordt aan specifieke behoeften binnen een bepaalde ontwikkelingsfase (Erikson, 1977). Hierdoor kunnen psychosociale problemen ontstaan. Organisaties als InTransit, EZA, GZB en MK Focus houden zich bezig met persoonlijke en maatschappelijke problemen van MK's. Uit onderzoek naar begeleiding van MK's is echter gebleken dat op dit moment alleen de begeleiding van de ouders als goed wordt ervaren (Aartsma & Ploeg, 2011). Meer onderzoek naar de psychosociale ontwikkeling van MK's is dus van belang. Zo kan er meer inzicht verkregen worden welke begeleiding MK's nodig hebben als het gaat om het voorkómen en behandelen van psychosociale problemen.

Theorie van Erikson

Er zijn verschillende theorieën die zich richten op de psychosociale ontwikkeling. Eén hiervan is de theorie van Erikson (1977). Erikson (1977) heeft zijn theorie voortgebouwd op de psychoanalytische theorie van Freud (1924). Beide theorieën bestaan uit fase-indelingen, maar toch is er een wezenlijk verschil (Verhofstadt-Deneve, Van Geert & Vyt, 1995). Freud (1924) stelde dat de mens gedreven werd door seksuele driften en dat het individu deze moest kanaliseren om te overleven. Erikson (1977) heeft het liever over spontaniteit en ontwikkeling. De theorie van Erikson (1977) gaat ervan uit dat er een vast programma in de psychosociale ontwikkeling van mensen is gelegd. Erikson (1977) onderscheidt acht ontwikkelingsstadia in het leven. Elke ontwikkelingsfase vormt de basis voor de volgende fase. Erikson (1977) gaat ervan uit dat elke fase zijn eigen uitdaging, risico en mogelijke uitkomsten heeft. Piaget (1953) gaat in zijn theorie ook uit van ontwikkeling door uitdagingen. Groeien gaat in de theorie van Piaget (1953) door middel van assimilatie en accommodatie. Wanneer de ervaren werkelijkheid past in de bestaande denkstructuur dan zal een kind dit een plaats kunnen geven. Maar wanneer wordt ervaren dat het hier niet in past, dan levert dit problemen op. Een kind moet zich hierop gaan aanpassen, ofwel accommoderen. Hierna kan een kind omgaan met situaties die voorheen onbegrijpelijk waren. Piaget (1953) onderschatte de sociale wereld op de ontwikkeling van een kind (Siegler, DeLoache & Eisenberg, 2010). Erikson (1977) neemt dit echter wel mee in zijn theorie en geeft aan dat een kind zijn sociale omgeving nodig heeft om tot ontwikkeling te komen. Evenals Erikson (1977) gaat het ecologische systeemmodel van Bronfenbrenner (1986) ook uit van de sociale omgeving. Bronfenbrenner (1986) geeft aan dat de ontwikkeling van een kind wordt beïnvloed door mensen, gebeurtenissen en ontwikkelingen in de omgeving. Hierbij neemt hij echter de interactie tussen genen en omgeving niet mee. Genen en omgeving beïnvloeden elkaar op dagelijkse basis en zijn dus onderling afhankelijk (Reekum & Schmeets, 2008). In tegenstelling tot Bronfenbrenner (1986) geeft Erikson (1977) aan dat een kind juist wel door het samengaan van natuur (genen) en omgeving wordt gevormd. In deze studie is ervoor gekozen om de theorie van Erikson (1977) aan te houden, omdat deze theorie facetten van verschillende theorieën samenvoegt. Daarnaast richt Erikson (1977) zich op de ontwikkeling van de persoonlijkheid in relatie tot zichzelf en anderen, speciaal in de adolescentie en vroege volwassenheid, wat aansluit bij het onderwerp van dit onderzoek.

Fasen

De eerste ontwikkelingsfase van Erikson (1977) start vanaf de geboorte tot 1 jaar, wanneer een kind gevoelens van fundamenteel vertrouwen vs. wantrouwen ontwikkelt. De

tweede fase vindt plaats tussen het tweede en derde levensjaar. Hierin staan de autonomie vs. schaamte of twijfel centraal. De derde fase richt zich op het initiatief vs. schuldgevoel in de leeftijd van drie tot zes jaar. IJver vs. minderwaardigheid worden door Erikson (1977) binnen de vierde fase geplaatst en omvat de leeftijd van zeven tot twaalf jaar.

De vijfde en zesde fase spelen een centrale rol in de adolescentieperiode. Erikson (1977) beschouwt de adolescentieperiode als de belangrijkste periode in een mensenleven. Naast het gegeven dat MK's aan het begin staan van de ontwikkeling naar volwassenheid waarin lichamelijke, psychologische en seksuele veranderingen plaatsvinden, komt er in deze periode een psychische uitdaging en verandering bij (Slot & van Aken, 2010). In deze periode moeten veel MK's het gastland verlaten en naar Nederland terugkeren voor het volgen van onderwijs (Pollock & Reken, 2009).

In de vijfde fase gaat het om de ontwikkeling van identiteit vs. rolverwarring in de leeftijd van twaalf tot achttien jaar. De overgang van kind naar volwassene wordt volgens Erikson (1977) gemaakt door een identiteitscrisis in te gaan. De adolescent gaat op zoek om antwoord te vinden op vragen als: wie ben ik, wat wil ik? De adolescent ontwikkelt een beeld over zichzelf in vergelijking met leeftijdgenoten en vrienden, ook wel relationele identiteit genoemd (Meeus, Iedema, Helden & Vollebergh, 2010). Experimenteren is nodig om een eigen identiteit te vinden. Rolverwarring ontstaat volgens Erikson (1977) wanneer de adolescent zich geen eigen rol als volwassene eigen kan maken of wanneer hij of zij zich een negatieve identiteit toe-eigent. Volgens Engler (2006) is rolverwarring het onvermogen om jezelf te beschouwen als een productief lid van de eigen samenleving. De adolescent loopt het gevaar zich buiten de samenleving te plaatsen of door de samenleving uitgestoten te worden. Men blijft gepreoccupeerd met zichzelf en slaagt er niet in een echte relatie aan te gaan met andere mensen (Engler, 2006). Indien MK's terugkomen in de adolescentieperiode, maken zij hun adolescentie door in verschillende landen (Pollock & Reken, 2009). Dit heeft invloed op hun identiteitsontwikkeling. Erikson (1977) omschrijft de identiteitontwikkeling als een psychosociaal proces. Hierbij wordt identiteit gezien als het gevoel een uniek en innerlijk samenhangende persoon te zijn, ondanks veranderingen. Het gevoel dat anderen de persoon zien zoals het individu zelf doet, behoort hier ook toe. Komen tot een gezonde identiteitsontwikkeling is een van de grootste uitdagingen in het leven van een MK (Aartma & Ploeg, 2011; Pollock & Reken, 2009). Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat MK's vaak, of een sterke identiteit hebben, of te maken hebben met rolverwarring (Bac-Fahner, 2001; Bower, 1998). Daarnaast hebben sommige adolescenten hun leven als MK als

belangrijkste identiteit aangenomen. Ze gebruiken hun levensgeschiedenis als MK om aan te geven wie ze zijn. Het is een identiteit waar ze trots op zijn (Kotesky, 2011).

De zesde fase vindt plaats aan het einde van de adolescentiefase en aan het begin van (jong)volwassenheid. Erikson (1977) plaatst intimiteit vs. isolement centraal vanaf de leeftijd van 18 jaar. Hierin beschrijft hij intimiteit als de vaardigheid om een zinvolle relatie met een andere persoon op te bouwen. Als een (jong)volwassene daar niet in slaagt, kunnen gevoelens van afzondering en eenzaamheid optreden. Isolement is hiervan vaak het resultaat (Werkman, 1977). Dit kan, volgens Erikson (1977), mede veroorzaakt zijn doordat vorige fasen niet goed zijn afgesloten en een (jong)volwassene nog te veel op zichzelf betrokken is. Soms hebben MK's in het gastland nauwelijks de mogelijkheid gehad te leren omgaan met leeftijdgenoten van de andere sekse. Ze hebben weinig 'oefenmateriaal' voor het experimenteren met relaties. Dit kan het zoeken van contact met een eventuele levenspartner bemoeilijken (Bac-Fahner, 2001; Knell, 2007). Uit onderzoek is gebleken dat er aan de ene kant MK's zijn die voldoende vaardigheden hebben ontwikkeld om een intieme relatie op te bouwen (Bowers, 1998); aan de andere kant is het echter ook bekend dat er MK's zijn die hierin moeilijkheden ondervinden. Zij voelen zich anders en trekken zich terug om zichzelf te beschermen, mogelijk als reactie op de verlieservaringen die zij in hun leven hebben opgedaan (Pollock & Reken, 2009).

De zevende fase omvat het voortplanten vs. alleen blijven tussen 20-55 jaar. De laatste fase binnen de theorie van Erikson (1977) richt zich op zelfvertrouwen vs. wanhoop en walging en gaat vanaf 55 jaar van start.

Kritiek op Erikson

Op de theorie van Erikson (1977) is ook kritiek. De ontwikkeling van een kind wordt door critici niet in strakke fasen en leeftijden geplaatst. Zij zien de ontwikkeling juist als een dynamisch proces (Verhofstadt-Deneve, Van Geert & Vyt, 1995). In dit onderzoek wordt niet uitgegaan van een statische ontwikkeling, maar worden de fasen en leeftijden die Erikson (1977) hanteert als richtlijn aangehouden.

Reis naar mijn hart

Samenvattend kan er gesteld worden dat MK's in bijzondere omstandigheden opgroeien, wat volgens de theorie van Erikson (1977) van invloed is op de psychosociale ontwikkeling. De uitkomst van de psychosociale ontwikkeling van MK's kan van invloed zijn op het aangaan van liefdesrelaties (Erikson, 1977). Daarnaast stelt Erikson (1977) dat de mate van succes waarmee een fase wordt afgesloten bepalend is voor de manier waarop de volgende fase wordt doorlopen. Aangezien in dit onderzoek de kwaliteit van de liefdesrelaties wordt onderzocht, gekoppeld aan de zesde fase, is het noodzakelijk om onderzoek te doen

naar de identiteitontwikkeling binnen de vijfde fase (identiteit vs. rolverwarring). Beyers en Seiffge-Krenke (2010) hebben de theorie van Erikson (1977) m.b.t. identiteit en relaties getoetst en kwamen uit op dezelfde bevindingen. Dit onderzoek zal zich dus vooral richten op de vijfde en zesde fase van Erikson. Engler (2006) onderbouwt de redenering van Erikson (1977) door aan te geven dat men pas in staat is om een liefdesrelatie met een andere persoon aan te gaan, wanneer men zeker is van de eigen relationele identiteit. Het hebben van een stabiele identiteit geeft toegang tot het aandurven van intimiteit met anderen (Dyk & Adams, 1990; Kerpelman et al., 2012; Seginer & Noyman, 2005). Daarnaast heeft onderzoek onder adolescenten aangetoond dat een goed ontwikkelde identiteit een voorspeller is voor een goede relatiekwaliteit (McNamara Barry, Madsen, Nelson, Carroll & Badger, 2009).

Dit onderzoek zal zich richten op de vraag of de theorie van Erikson (1977) ook opgaat voor MK's. De hoofdvraag van dit onderzoek is dan ook: *“In hoeverre is er een samenhang tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van Mission Kids?”* Er worden twee hypothesen getest. Op basis van de bovenstaande algemene bevindingen wordt ten eerste verwacht dat *er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's*. Ten tweede wordt verwacht dat *MK's met een liefdesrelatie gemiddeld een sterkere relationele identiteit hebben, dan MK's zonder liefdesrelatie*.

Methode

Steekproefbeschrijving

Er zijn vragenlijsten verspreid binnen de persoonlijke omgeving van de onderzoeker en via betrokken organisaties (InTransit, EZA, GZB en MK Focus). De MK's moesten dus aangesloten zijn bij één van de genoemde organisaties of verkeren binnen de persoonlijke kring van de onderzoeker om in aanmerking te komen voor deelname aan dit onderzoek. De selectie is in zekere mate selectief vanwege de keuze van MK's uit de persoonlijke omgeving. Aangezien de vragenlijsten online verspreid zijn, is het niet mogelijk om aan te geven hoeveel MK's de vragenlijst niet in wilden vullen. Wel zijn er in totaal 138 MK's begonnen met het invullen van de vragenlijst. Hiervan hebben 104 MK's de vragenlijst volledig ingevuld.

De steekproef bestaat uit volwassen MK's (18 jaar en ouder) ($n = 104$), met 45 mannen (43%) en 59 vrouwen (57%). Tijdens de meting hebben de MK's een gemiddelde leeftijd van 26 jaar. Hierbij hebben MK's met een liefdesrelatie de gemiddelde leeftijd van 28 jaar en MK's zonder een liefdesrelatie een gemiddelde leeftijd van 22 jaar. De MK's binnen de steekproef hebben verschillende opleidingsniveaus (Lager onderwijs: 3%, Middelbaar algemeen onderwijs: 3%, Middelbaar beroepsonderwijs: 12%, Hoger algemeen en

voorbereidend beroepsonderwijs: 34%, Hoger beroepsonderwijs: 25%, Wetenschappelijk onderwijs: 23%). Veruit het grootste deel van de MK's rekent zich tot het christendom (94%). De overige MK's geven aan geen religie (5%) aan te hangen of atheïst te zijn (1%). MK's binnen deze steekproef zijn vóór het 18^e levensjaar gemiddeld negen keer verhuisd en na het 18^e levensjaar gemiddeld vier keer. Daarbij hebben deze MK's gemiddeld in drie verschillende landen gewoond. De gemiddelde leeftijd bij aanvang van de eerste zendingsreis is 3 jaar en bij terugkeer naar Nederland 13 jaar. Bij terugkeer komen MK's alleen (12%), met een deel van het gezin (14%), met het hele gezin (71%) of in een andere samenstelling (3%), naar Nederland.

Procedure

De vragenlijst is via ThesisTools op internet geplaatst om zo de respons te optimaliseren. MK's konden zo via een verkregen link gemakkelijk toegang krijgen tot de vragenlijst. Vooraf kregen MK's een geschreven instructie, waarna zij de vragenlijst konden invullen. In de geschreven instructie werd benadrukt dat het gaat om een anonieme vragenlijst. Het invullen van de vragenlijst heeft ongeveer 15 minuten in beslag genomen.

Meetinstrumenten

Mission Kids (MK's): Om meer inzicht te verkrijgen in de achtergrond van MK's die deelnamen aan het onderzoek is hen gevraagd een samengestelde Algemene Vragenlijst in te vullen. Hierin werd onder andere gevraagd naar sekse, leeftijd, de leeftijd van terugkomst in Nederland, aantal keer verhuisd, het wel of niet hebben van een liefdesrelatie, de soort en de duur van de liefdesrelatie. Zowel MK's met een liefdesrelatie als zonder een liefdesrelatie is gevraagd deze vragenlijst in te vullen. Er is gebruik gemaakt van Cronbach's alpha om de betrouwbaarheid te berekenen. De betrouwbaarheid van deze vragenlijst is $\alpha = 0.72$.

Relationele identiteit: Om na te gaan in hoeverre de vijfde fase m.b.t. relationele identiteit succesvol is doorlopen, is er gebruik gemaakt van de UMICS vragenlijst (Meeus, 1996). Met behulp van deze vragenlijst is de relationele identiteit bij volwassenen gemeten. Zowel MK's met een liefdesrelatie als zonder een liefdesrelatie is gevraagd deze vragenlijst in te vullen. De vragenlijst bestaat uit 16 items waarbij respondenten aan hebben gegeven in hoeverre ze het eens waren met de gegeven stellingen (1= klopt precies, 2 = klopt, 3 = klopt soms wel/soms niet, 4 = klopt niet, 5 = klopt helemaal niet). De items kunnen worden ondergebracht in vier schalen, namelijk toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie. Met behulp van Cronbach's alpha is de betrouwbaarheid berekend. De betrouwbaarheidscoëfficiënt van de schaal toewijding is $\alpha = 0.91$, voor in-depth exploratie $\alpha = 0.76$, verandering $\alpha = 0.93$, en voor in-breadth exploratie $\alpha = 0.94$.

Kwaliteit liefdesrelatie: Om de kwaliteit van de liefdesrelatie van MK's te kunnen meten werd gebruik gemaakt van de Triangular Love Scale (Sternberg, 1997). Alleen MK's met een relatie is gevraagd deze vragenlijst in te vullen. De vragenlijst bestaat uit 20 items waarbij respondenten hebben aangegeven in hoeverre ze het eens waren met de stellingen (1 = klopt in zijn geheel niet, 2 = klopt vaak niet, 3 = klopt meestal niet, 4 = klopt soms niet, 5 = klopt soms wel/soms niet, 6 = klopt soms wel, 7 = klopt meestal wel, 8 = klopt vaak wel, 9 = klopt in zijn geheel wel). De vragenlijst bestaat uit drie schalen die betrekking hebben op intimiteit, passie en toewijding. Met behulp van Cronbach's alpha is de betrouwbaarheid berekend. De betrouwbaarheid van deze vragenlijst is $\alpha = 0.95$.

Analyseplan

Relationele identiteit en kwaliteit van liefdesrelaties: Om te onderzoeken of er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's is gebruik gemaakt van de Pearson's correlatie. Aangezien zowel de relationele identiteit als de kwaliteit van een liefdesrelatie gemeten zijn als een intervalvariabele, kan de sterkte en de richting van een mogelijk samenhang berekend worden met deze enkelvoudige correlatiecoëfficiënt. Wanneer er een significante samenhang gevonden is, wordt het effect door middel van een partiële correlatie gecorrigeerd voor het effect van variabelen uit de algemene vragenlijst. Indirecte verbanden kunnen zo worden opgespoord. Ook wordt de Pearson's correlatie gebruikt om te onderzoeken of er een mogelijke samenhang is tussen de schalen van relationele identiteit (toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie) en de schalen van de kwaliteit van de liefdesrelatie (intimiteit, passie en toewijding). Hierdoor is het mogelijk om verder te onderzoeken welke schalen van zowel relationele identiteit als de kwaliteit van de liefdesrelaties het meest samenhangen met elkaar. Verder is er onderzocht of algemene kenmerken van respondenten (uit de algemene vragenlijst) van invloed zijn op de score voor relationele identiteit of de kwaliteit van de liefdesrelatie. Hiervoor worden zowel een Pearson's correlatie gebruikt (voor kenmerken die gemeten zijn als interval of ratio variabele, bijvoorbeeld leeftijd, aantal verhuizingen), een T-test (voor kenmerken die gemeten zijn als dichotome of ordinale variabelen, bijvoorbeeld geslacht) en een ANOVA (voor kenmerken die gemeten zijn als ordinale variabelen met meer dan twee antwoordcategorieën, bijvoorbeeld de soort relatie).

MK's met liefdesrelaties en MK's zonder liefdesrelatie: Een T-test wordt gebruikt om te onderzoeken in hoeverre twee gemiddelden van een ratio variabele aan elkaar gelijk zijn. Deze test is gebruikt om te onderzoeken of MK's met een liefdesrelatie gemiddeld een sterkere relationele identiteit hebben dan MK's zonder een liefdesrelatie. Ook is de T-test

gebruikt om de gemiddelden van de schalen (toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie) van relationele identiteit van MK's met een liefdesrelatie en MK's zonder een liefdesrelatie met elkaar te vergelijken. Zo is het mogelijk te onderzoeken of er een verschil is tussen MK's met een liefdesrelatie en MK's zonder relatie op de schalen van relationele identiteit: toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie

Resultaten

In Tabel 1 en Tabel 2 (zie bijlage) worden de gemiddelden en de standaarddeviaties voor de variabelen relationele identiteit en kwaliteit van liefdesrelatie weergegeven. Van de MK's in deze steekproef ($n = 104$) blijken 66 een liefdesrelatie te hebben (64%). De overige 38 MK's hebben geen liefdesrelatie (36%). Van de MK's met een liefdesrelatie hebben er 13 verkering (20%), wonen er drie samen (4%), zijn er zes verloofd (9%), 41 getrouwd (63%) en hebben er drie een andere relatievorm (4%). Twaalf MK's hebben vóór de huidige liefdesrelatie geen andere liefdesrelatie gehad (18%). De andere 54 MK's geven aan wel eerder een liefdesrelatie te hebben gehad (82%). Gemiddeld zijn dit twee liefdesrelaties geweest. Zowel mannelijke als vrouwelijke MK's met een liefdesrelatie waren gemiddeld 20 jaar toen zij hun huidige liefdesrelatie kregen. Hun mannelijke partners waren toen gemiddeld 25 jaar en vrouwelijke partner gemiddeld 20 jaar. De gemiddelde duur van de huidige liefdesrelatie is 9 jaar. In totaal geven drie MK's aan een liefdesrelatie te hebben met een MK (4%) en 63 MK's hebben een partner die geen MK is (96%). Er zijn 29 MK's met een liefdesrelatie en kinderen (44%) en 37 MK's hebben een liefdesrelatie zonder kinderen (56%). Van de MK's zonder een liefdesrelatie hebben er 14 eerder een liefdesrelatie gehad (37%) en 24 hebben nog geen liefdesrelatie gehad (63%). Van deze groep MK's geven er 30 aan wel een liefdesrelatie te willen (79%). De overige 8 MK's geven aan hier op dit moment geen behoefte aan te hebben (21%).

Relationele identiteit en kwaliteit van liefdesrelaties

Ten eerste is er onderzocht of er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's. Er werd verwacht dat er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's. Er blijkt echter geen samenhang te zijn tussen de relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's ($r = .16, p = .22$) (zie Tabel 3). Aangezien er geen sprake is van een samenhang wordt er geen partiële correlatie uitgevoerd. Daarnaast is er gekeken of er wel een samenhang is tussen de schalen van relationele identiteit (toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie) en de schalen van de kwaliteit van de liefdesrelatie (intimiteit, passie en

toewijding) (zie Tabel 3). De schaal toewijding (relationele identiteit) blijkt positief samen te hangen met de schaal passie ($r = .37, p = .00$) en de kwaliteit van liefdesrelaties ($r = .35, p = .00$). Wanneer de toewijding (gerelateerd aan relationele identiteit) hoger is, is er gemiddeld ook sprake van een hogere mate van passie binnen de liefdesrelatie. Daarnaast is er gemiddeld sprake van een hogere kwaliteit van de liefdesrelatie. Als laatste is gecontroleerd of de algemene variabelen een significant verschil maken wanneer het gaat om relationele identiteit of de kwaliteit van liefdesrelatie bij MK's. Hieruit blijkt dat leeftijd en relationele identiteit positief samenhangen ($r = .23, p = .02$). Wanneer de leeftijd van een MK toeneemt, zal de ontwikkeling van de relationele identiteit ook toenemen. Daarnaast blijkt dat MK's met kinderen gemiddeld hoger scoren op de kwaliteit van de liefdesrelatie dan MK's zonder kinderen ($t = 3.097, p = .00$). Echter wanneer het aantal kinderen toeneemt, heeft dit gemiddeld een negatief effect op de kwaliteit van de liefdesrelatie ($r = -.37, p = .00$). In Tabel 4 en Tabel 5 zijn de overige resultaten weergegeven.

MK's met liefdesrelaties en MK's zonder liefdesrelatie

Ten tweede is er onderzocht of er een verschil is in de relationele identiteit van MK's met een liefdesrelatie en MK's zonder liefdesrelatie. Er werd verwacht dat MK's met een liefdesrelatie gemiddeld een sterkere relationele identiteit hebben dan MK's zonder liefdesrelatie. In tegenstelling tot de hypothese blijkt dat MK's met een liefdesrelatie gemiddeld geen sterkere relationele identiteit hebben ($t = .114, p = .91$) dan MK's zonder een liefdesrelatie. Daarnaast zijn de gemiddelden op de schalen van relationele identiteit (toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie) vergeleken tussen MK's met een liefdesrelatie en MK's zonder een liefdesrelatie. Hierbij zijn ook geen verschillen gevonden voor de schalen toewijding ($t = 1.081, p = .28$), in-depth exploratie ($t = -.017, p = .99$), verandering ($t = -.186, p = .85$), en in-breadth exploratie ($t = -.749, p = .46$).

Discussie

Het doel van dit onderzoek is antwoord te geven op de vraag of er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's. Dit is het eerste onderzoek dat zich richt op dit specifieke actueel en maatschappelijk thema. Het is een eerste aanzet naar de behoefte meer te weten over de psychosociale ontwikkeling van MK's. Hiermee wordt er gehoor gegeven aan de vraag van verschillende betrokken organisaties (InTransit, EZA, GZB en MK Focus) dat er op het gebied van psychosociale ontwikkeling bij MK's nog weinig bekend is. Op deze manier kunnen betrokken organisaties meer zicht

verkrijgen welke begeleiding MK's nodig hebben als het gaat om het voorkomen en behandelen van psychosociale problemen.

Relationele identiteit en kwaliteit van liefdesrelaties

In dit onderzoek is als eerste onderzocht of er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's. In tegenstelling tot de verwachting is er geen samenhang gevonden tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's. Het is dus, in tegenstelling tot wat Erikson (1977) stelt, voor MK's niet zo dat de mate van succes waarmee de fase van identiteit wordt afgesloten bepalend is voor de kwaliteit van de liefdesrelatie. Daarnaast is dit tevens in tegenspraak met eerdere bevindingen onder adolescenten die hebben aangetoond dat er een verband is tussen een goed ontwikkelde identiteit en een goede relatiekwaliteit (Dyk & Adams, 1990; Kerpelman et al., 2012; McNamara Barry et al., 2009; Seginer & Noyman, 2005). Wel is gebleken dat wanneer een MK een hoge mate van toewijding (gerelateerd aan relationele identiteit) ontwikkeld heeft, er gemiddeld ook sprake is van een hogere mate van passie binnen de liefdesrelatie. Daarnaast is er bij een hoog ontwikkelde toewijding (gerelateerd aan relationele identiteit) gemiddeld ook sprake van een hogere kwaliteit van de liefdesrelatie. Toewijding binnen de relationele identiteit is dus de enige schaal van relationele identiteit die samenhangt met een (schaal van de) kwaliteit van de liefdesrelatie bij MK's. Een goed ontwikkelde relationele identiteit blijkt dus nauwelijks van invloed te zijn op de kwaliteit van een liefdesrelatie bij MK's.

Een mogelijke verklaring voor de gevonden resultaten kan wellicht worden gevonden bij het aspect relationele identiteit (Meeus, Iedema, Helden & Vollebergh, 2010). Engler (2006) geeft aan dat men pas in staat is om een liefdesrelatie met een andere persoon aan te gaan, wanneer men zeker is van de eigen relationele identiteit. Onder MK's blijkt de vorming van relationele identiteit geen vereiste voor kwalitatief goede liefdesrelaties. Cheek en Briggs (1982) omschrijven naast relationele identiteit echter ook andere vormen van identiteit. Naast relationele identiteit plaatsen zij de persoonlijke, sociale en collectieve identiteit. Het is mogelijk dat deze vormen van identiteit wel samenhangen met de kwaliteit van liefdesrelaties bij MK's.

Een verklaring voor de gevonden samenhang van toewijding (relationele identiteit) kan gevonden worden in de achtergrond van MK's. Toewijding is het zich geheel en al geven aan de belangen van een persoon of zaak. MK's hebben dit in het leven van hun ouders en in dit van henzelf ervaren op het zendingsveld (Jordan, 1992). Mogelijk hebben zij zich dit al vroeg eigengemaakt en heeft het zo een sterke centrale plaats in hun levens gekregen.

Toewijding onder MK's kan gezien worden als een hoog ontwikkelde eigenschap en opvatting.

MK's met liefdesrelaties en MK's zonder liefdesrelatie

Ten tweede is er nagegaan of MK's met een liefdesrelatie gemiddeld een sterkere relationele identiteit hebben, dan MK's zonder liefdesrelatie. Er is, in tegenstelling tot wat er werd verwacht, gebleken dat MK's met een liefdesrelatie gemiddeld geen sterkere relationele identiteit hebben dan MK's zonder een liefdesrelatie. Ook zijn er geen verschillen gevonden tussen de twee groepen MK's op de schalen toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie. Het is dus, in tegenstelling tot wat Erikson (1977) stelt, voor MK's niet nodig om eerst een goed ontwikkelde identiteit te hebben, voordat er een relatie wordt aangegaan. Dit betekent dat MK's dus niet minder kans hebben op een relatie wanneer er sprake is van een achterstallige relationele identiteitsontwikkeling. Dit wijst er tevens op dat relationele identiteit niet van invloed is op de liefdesrelaties van MK's. Het is mogelijk dat andere factoren als leeftijd, hechting of verlieservaringen verklaren waarom MK's wel of niet in staat zijn om een relatie aan te gaan (Pollock & Reken, 2009).

Beperkingen

Ondanks een zorgvuldige uitvoering kent dit onderzoek een aantal beperkingen. De samenstelling van de steekproef was in zekere mate selectief. Bij een volgend onderzoek zou gekeken kunnen worden naar een groep MK's die op een meer algemenere wijze wordt verkregen. De steekproefgrootte was ook beperkt, waardoor er marginale significante verschillen zijn. Tevens bestond de steekproef alleen uit MK's en was er geen controlegroep aanwezig zonder een MK achtergrond. Voor toekomstig onderzoek zou een vergelijking tussen volwassenen MK's en volwassenen zonder MK achtergrond interessante bevindingen kunnen geven wanneer het gaat om relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties. Daarnaast zou longitudinaal onderzoek ook meer inzicht kunnen geven over het verloop en de ontwikkeling van beide aspecten. Tevens heeft dit onderzoek zich enkel gericht op twee fasen van Erikson (1977). In de toekomst zou er naar meer fasen van Erikson (1977) gekeken kunnen worden om een breder beeld te verkrijgen van de relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties. Daarnaast zou onderzoek naar de verschillende identiteitsvormen van Cheek en Briggs (1982) en de kwaliteit van liefdesrelaties van MK's een goede aanvulling zijn op het huidige onderzoek.

Conclusie

De resultaten van dit onderzoek bevestigen niet dat er een samenhang is tussen relationele identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties bij MK's. Dit komt niet overeen met de

theorie van Erikson (1977) en eerder onderzoek naar identiteit en de kwaliteit van liefdesrelaties onder volwassenen. Wel is gebleken dat toewijding binnen de relationele identiteit de enige schaal van relationele identiteit is die samenhangt met een (schaal van de) kwaliteit van de liefdesrelatie bij MK's. Een goed ontwikkelde relationele identiteit blijkt dus nauwelijks van invloed te zijn op de kwaliteit van een liefdesrelatie bij MK's. Uit de resultaten van dit onderzoek is ook gebleken dat MK's met een liefdesrelatie gemiddeld geen sterkere relationele identiteit hebben dan MK's zonder een liefdesrelatie. Ook zijn er geen verschillen gevonden tussen de twee groepen MK's op de schalen toewijding, in-depth exploratie, verandering en in-breadth exploratie. Dit wijst er tevens op dat relationele identiteit niet van invloed is op de liefdesrelaties van MK's.

Aangezien er in diverse literatuur is aangetoond dat er wel degelijk een verband bestaat tussen de relationele identiteit en de kwaliteit van de liefdesrelatie, kan de conclusie worden getrokken dat dit verband voor de door ons onderzochte MK's niet bestaat. Afsluitend kan er geconcludeerd worden dat volgens dit onderzoek de theorie van Erikson (1977) niet opgaat voor MK's.

Referenties

- Aartsma, D., & Ploeg, A. (2011). *Landen na de (terug)reis. Praktische informatie bij de re-entry van mission kids*. Amsterdam: Member Care.
- Bac-Fahner, M. G. (2001). *Van heinde en ver(der). Aandachtspunten bij de re-entry van adolescent third culture kids*. Amersfoort: Instituut voor Transculturele en Missionaire Psychologie.
- Berndt, T. J. (2004). Children's friendships: Shifts over a half-century in perspectives on their development and their effects. *Merrill-Palmer Quarterly*, 50, 206-223. doi: 10.1353/mpq.2004.0014
- Beyers, W., & Seiffge-Krenke, I. (2010). Does identity precede intimacy? Testing Erikson's theory on romantic development in emerging adults of the 21st century. *Journal of Adolescent Research*, 25, 387-415. doi: 10.1177/0743558410361370
- Bowers, J. M. (1998). *Raising resilient MK's. Resources for caregivers, parents, and teachers*. Colorado: Association of Christian Schools International.
- Brett, J. M. (1982). Job transfer and well-being. *Journal of Applied Psychology*, 67, 450-463. doi: 10.1037/0021-9010.67.4.450
- Bronfenbrenner, U. (1986). The ecology of the family as a context for human development. *Developmental Psychology*, 22, 723-742. doi: 10.1037/0012-1649.22.6.723

- Carbery, J., & Buhrmester, D. (1998). Friendship and need fulfillment during three phases of young adulthood. *Journal of Social and Personal Relationships, 15*, 393-409. doi: 10.1177/0265407598153005
- Cheek, J. M., & Briggs, S. R. (1982). Self-consciousness and aspects of identity. *Journal of Research in Personality, 16*, 401-408. doi:10.1016/0092-65668290001-0
- Dyk, P. H., & Adams, G. R. (1990). Identity and intimacy: An initial investigation of three theoretical models using cross-lag panel correlations. *Journal of Youth and Adolescence, 19*, 91-110. doi: 10.1007/BF01538715
- Engler, B. (2008). *Personality theories: an Introduction*. Boston: Houghton Mifflin.
- Erikson, E. H. (1977). *Het kind en de samenleving*. Utrecht/Antwerpen: Het Spectrum.
- Fox, N. A. (2005). Evidence for a gene-environment interaction in predicting behavioral inhibition in middle childhood. *Psychological Science, 16*, 921-926. doi: 10.1111/j.1467-9280.2005.01637.x
- Freud, S. (1924). *The dissolution of the Oedipus complex, the essentials of psycho-analysis*. Harmondsworth:Penguin Books.
- Jordan, P. (1992). *Re-entry: Making the transition from missions to life at home*. Seattle: YWAM Publishing.
- Kerpelman, J. L., Pittman, J. F., Saint Eloi Cadely, H., Tuggle, F. J., Harrell Levy, M. K., & Adler Baeder, F. M. (2012). Identity and intimacy during adolescence: Connections among identity styles, romantic attachment and identity commitment. *Journal of Adolescence, 35*, 1427-1440.doi: 10.10116/j.adolescence.2012.03.008
- Knell, M. (2001). *Families on the move. Growing up overseas and loving it*. London: Monarch.
- Knell, M. (2006). *Burn-up or Splash Down*. Atlanta: Authentic Publishing.
- Kotesky, R. B. (2003). *Coming home: The Re-entry Transition*. Wilmore: New Hope International Ministries.
- McCluskey, K. C. (1994). *Notes from a traveling childhood*. Washington: Foreign Youth Foundation.
- McNamara Barry, C., Madsen, S. D., Nelson, L. J., Carroll, J. S., & Badger, S. (2009). Friendship and romantic relationship qualities in emerging adulthood: Differential associations with identity development and achieved adulthood criteria. *Journal of Adult Development, 16*, 209-222. doi: 10.1007/s10804-009-9067-x

- Meeus, W. (1996). Studies on identity development in adolescence: An overview of research and some new data. *Journal of Youth and Adolescence*, 25, 569-598. doi: 10.1007/BF01537355
- Meeus, W., Iedema, J., Helden, M., & Vollebergh, W. (1999). Patters of adolescent identity development: Review of literature and longitudinal analysis. *Developmental Review*, 19, 419-461. doi: 10.1006/drev.1999.0483
- Piaget, J. (1953). *The origin of intelligence in the child*. New York: Routledge & Kegan Paul.
- Pollock, D., & Reken, R. (2009). *Third Culture Kids – The Experience of Growing up Amongst Worlds*. London: Nicholas Brealey Publishing.
- Sans-Hart, H. (2010). *Home keeps moving*. Hagerstown: McDougal Publishing.
- Seginer, R., & Noyman, M. S. (2005). Future orientation, identity and intimacy: Their relations in emerging adulthood. *European Journal of Developmental Psychology*, 2, 17-37. doi: 10.1080/17405620444000201
- Siegler, R., DeLoache, J., & Eisenberg, N. (2010). *How Children Develop*. New York: Worth.
- Slot, W., & Aken, M. (2010). *Psychologie van de Adolescentie*. Amersfoort: Thieme Meulenhoff.
- Sternberg, R. J. (1997). Construct validation of a triangular love scale. *European Journal of Social Psychology*, 27, 313-335. doi: 10.1002/(SICI)1099-0992(199705)27:3%3C313::AID-EJSP824%3E3.0.CO;2-4
- Storti, C. (2003). *The art of coming home*. London: Intercultural Press.
- Stroh, L. K. (1990). Corporate mobility: Factors distinguishing better adjusted from less well-adjusted children and adolescents. *Child Study Journal*, 20, 19-33. doi:10.1177/0042085902371007
- Verhofstadt-Deneve, L., Van Geert, P., & Vyt, A. (1995). *Handboek ontwikkelingspsychologie. Grondslagen en theorieën*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Werkman, S. (1977). *Bringing up children overseas*. New York: Basic Books.

Afkortingen

EZA:	Evangelische Zendingsalliantie
GZB:	Gereformeerde Zendingsbond
MK:	Mission Kid
MK's:	Mission Kids
TCK's:	Third Culture Kids

Tabel 1

Gemiddelden en standaarddeviaties

Variabele	N	M	SD
Relationele identiteit	104	3.18	.62
Kwaliteit liefdesrelatie	66	3.18	.68

Tabel 2

Gemiddelden en standaarddeviaties relationele identiteit

Variabele	N	M	SD
Liefdesrelatie	66	3.18	.66
Geen liefdesrelatie	38	3.17	.53

Tabel 3

Correlaties tussen de variabelen

Variabele	Kwaliteit liefdesrelatie	Intimiteit	Passie	Toewijding
Relationele identiteit	.16	.02	.23	-.12
Toewijding	.35**	.11	.37**	-.03
In-dept exploratie	.04	-.02	.04	-.05
Verandering	.54	-.01	.13	.76
In-breadth exploratie	-.18	-.18	-.03	.23

*Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$*

Tabel 4

Weergave algemene variabelen T-test en Anova

Variabele	Relationele identiteit		Kwaliteit liefdesrelatie	
	F	<i>p</i>	F	<i>p</i>
Geslacht	2.342	.82	3.275	.98
Opleiding	.978	.44	1.227	.31
Religie	1.176	.32	1.538	.21
Eerdere relaties	.744	.13	.017	.98
Geslacht partner	2.033	.77	3.275	.98
Opleiding partner	2.993	.08	1.489	.20
Religie partner	1.856	.18	3.564	.08
Soort relatie	2.756	.19	1.826	.12
Aanwezigheid MK partner	1.300	.37	.403	.11
Aanwezigheid kinderen	.532	.51	.27	.00**
Plek start relatie	1.478	.19	.441	.89
Gezelschap terugkeer NL	.837	.48	2.673	.08
Geboorteland	.183	.40	.233	.25
Nationaliteit	.309	.59	.034	.85
Geboorteland vader	.481	.46	1.168	.83
Geboorteland moeder	2.093	.40	.024	.88
Geboorteland partner	.561	.93	.023	.85
Nationaliteit partner	.922	.78	.339	.9

*Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$*

Tabel 5

Weergave algemene variabelen Pearson's r Correlatie

Variabele	Relationele identiteit		Kwaliteit liefdesrelatie	
	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
Leeftijd	.23	.02*	.17	.19
Leeftijd eerste zendingsreis	.03	.77	-.17	.19
Leeftijd terugkeer NL	-.12	.26	-.09	.48
Aantal verhuizingen < 18 jaar	.01	.89	-.06	.64
Aantal verhuizingen > 18 jaar	.19	.06	.13	.33
Aantal landen gewoond	.00	.99	.07	.57
Aantal eerdere relaties	.20	.15	-.12	.43
Duur langste relatie	.01	.95	-.07	.73
Leeftijd partner	.07	.58	.07	.59
Duur huidige relatie	.11	.40	.09	.50
Leeftijd bij start relatie	.04	.77	.06	.65
Leeftijd partner bij start relatie	-.05	.68	-.04	.74
Aantal kinderen	-.18	.68	-.37	.00**

*Noot. * $p < .05$; ** $p < .01$*